

Jinekolojik Hastalardan Alınan Vajinal Örneklerde *Trichomonas vaginalis* Görülme Sıklığı

Ali SELVİTOPU¹, Semra ÖZÇELİK², Serpil DEĞERLİ²

¹Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi, Sivas, ²Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Parazitoloji Anabilim Dalı, Sivas

ÖZET: Bu çalışma, *Trichomonas vaginalis*'in yöremizdeki görülme sıklığını araştırmaya yönelik bir ön çalışmadır. İnceleme grubunu, Cumhuriyet Üniversitesi Araştırma ve Uygulama Hastanesi Kadın Doğum Polikliniğine herhangi bir şikayetle başvuran jinekolojik hastalar oluşturmuştur. Bu kişilerden, steril eküvyonlu çubuklarla vajinanın posterior forniks bölgesinden sürüntü örnekleri elde edilmiş ve üç ayrı örnek alınmıştır. Örneklerden biri parazitin kültürünü yapmak amacıyla kültür tüplerine alınırken, diğerlerinden lam - lamel arası taze preparatlar ve giemsa boyalı kalıcı preparatlar hazırlanmıştır. Hazırlanan preparatlar ve kültür tüpleri Parazitoloji Anabilim Dalı laboratuvarında değerlendirilmiştir. Çalışmamıza 61 kadın hasta alınmıştır. Bunların 39'unda (%63,9) primer şikayetlerine ek olarak akıntı ve kaşıntı şikayetleri de mevcuttu. Altmış bir hastanın sadece ikisinde (%3,2), *T. vaginalis* saptanmıştır.

Anahtar Sözcükler: *Trichomonas vaginalis*, kültür, vajinal akıntı, direkt inceleme

The Incidence of *Trichomonas vaginalis* in Vaginal Specimens from Gynecologic Patients

SUMMARY: The aim of this preliminary study was to determine the incidence *Trichomonas vaginalis* in our area. The group under investigation consisted of gynecologic patients with various complaints who came to the Gynecology Polyclinic of the Cumhuriyet University Medical Hospital. Vaginal smears were taken from the posterior fornix of these patients. Three samples were taken from each person with sterile swabs. One of the samples was taken for cultivation, one for a direct preparation and the last for Giemsa staining. All of the slides and cultures were evaluated in the Medical Parasitology Research Laboratory. Sixty-one female patients were included in our investigation. Besides the primary complaints of 39 (63.9%) patients, there were also vaginal discharges and complaints of itching in the group under investigation. *Trichomonas vaginalis* was found in 2 patients (3.2%).

Key Words: *Trichomonas vaginalis*, culture, vaginal discharge, direct examination

GİRİŞ

Trikomonioz, kamçılı bir protozoon olan *Trichomonas vaginalis*'in oluşturduğu bir ürogenital sistem hastalığıdır. *T. vaginalis* ilk defa 1836 yılında Alfred Donne tarafından insanın üreme yollarının irinli materyalinde ve salgısında görülerek tarif edilmiştir. 1936'da W.N.Powell *T. vaginalis*'in ikiye bölünüşünü ayrıntılı bir şekilde tarif etmiştir. *T. vaginalis*'in bakterilerle karışık kültürünü 1915'de Lynch bildirmiş, bakterisiz saf kültürü ise 1940'da R.E. Russel tarafından elde edilmiştir (11).

T. vaginalis ile enfekte olan kadınlarda klinik olarak, akut dönemde köpüklü, sulu mukuslu sarı-yeşil renkli bir akıntı olur. Akıntı krem kıvamında ve pis kokuludur. Vajina çok kaşıntılıdır. Spekulumla vajina mukozası ağrılı, kırmızı, hemorajik ve ödemlidir (11).

Trikomonioz dünyanın her yerinde yaygın olarak görülen bir enfeksiyondur. Enfeksiyon sıklığı toplumdaki değişiklikler göstermekle birlikte yurdumuzdaki kadınlarda önemli sağlık sorunlarından biridir. *T. vaginalis* cinsel aktivite ve östrojen hormon aktivitesine bağlı olarak 20-40 yaş kadınlarda ve cinsel hijyen kurallarının uygulanmadığı her yaşta karşımıza çıkabilmektedir (11).

Çalışmamızda, yöremizdeki yaygınlığı saptamak amacıyla Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Araştırma ve Uygulama Hastanesi Kadın Doğum Polikliniğine 2001 yılının ilk iki ayında çeşitli nedenlerle başvuran 20-60 yaş arası kadınlar *T. vaginalis* açısından incelendi.

GEREÇ VE YÖNTEM

Materyal, hasta jinekolojik muayene pozisyonunda iken spekulum takıldıktan sonra alındı. Üç adet steril eküvyon çubuğu vajinanın posterior forniks bölgesinde bir-iki tur çevrildi ve sürüntü örnekleri alındı. Eküvyonlardan bir tanesi, üzerinde

bir damla serum fizyolojik bulunan lama yayılıp preparatın üzeri lamelle kapatıldı. İkinci eküvyon çubuğundaki materyal giemsa boyasıyla boyanmak üzere kuru lama sürüldü ve tesbit edildi. Üçüncü eküvyon çubuğu, içinde CPLM (Cystein-Peptone-Liver extract-Maltose) besiyeri bulunan kültür tüpüne konulup 48 saat sonra değerlendirilmek üzere parazitoloji laboratuvarında 37 °C'lik etüvde inkübe edildi.

BULGULAR

Çalışmamızda yaşları 20-60 arasında değişen 61 kadın hasta incelemeye alındı. Bu hastalardan jinekolojik muayene pozisyonunda spekulum takıldıktan sonra posterior fornixten sürüntü örnekleri alındı. Bu örneklerin mikroskopta incelenmesi sonucunda, ikisinde (%3,2) hareketli, kamçılı *T. vaginalis* trofozoitleri tespit edildi. Bu trofozoitlerin kültürü bir süre besiyerinde devam ettirildi. Altmış bir hastanın 39'unda akıntı ve kaşıntı şikayetlerinin olduğu tesbit edildi.

TARTIŞMA

T. vaginalis ölümcül enfeksiyonlara ve ciddi komplikasyonlara yol açmamakla birlikte, tüm dünya ve yurdumuz kadınlarında yaygın olarak görülen önemli bir parazittir (7).

Klinik bulguların özgün olmaması nedeniyle *T. vaginalis* vajinitlerinin tanısında laboratuvar testleri daha değerlidir. Direkt mikroskobik inceleme, boyama yöntemleri, kültür ve serolojik testlerden birini seçmek tanıda yardımcı olabileceği gibi birden fazla yöntemin bir arada kullanılması da etyolojik tanı koyma şansını artıracaktır (3, 7).

Direkt inceleme kolay ve ucuz bir yöntem olmakla birlikte her zaman hasta başı inceleme mümkün olmamakta, bazen de deneyimsiz kişiler hareketsiz paraziti tanımlayamamaktadır. Direkt incelemenin duyarlılığı karşılaştırmalı çalışmalarda %38-80 arasında değişmektedir. Kolay uygulanır, ucuz ve çabuk sonuç vermesi direkt incelemenin avantajlarıdır (3, 7).

Kültür yöntemleri tanıda ayrı bir değer taşır ve en sağlıklı sonuçlar direkt bakı ve kültürün birlikte kullanılmasıyla alınır. Özellikle zamansızlık nedeniyle incelenemeyen olgularda kültür daha kullanışlı ve %95'in üzerinde duyarlılıkla tanıda en güvenilir yöntemdir. Örnekte tek bir organizmanın bulunması bile kültür pozitifliği için yeterli olabilmektedir (4, 8, 12).

Muayeneden önceki 24 saat içerisinde vajinal yıkama yapılmış olması direkt incelemeyi etkilerken, kültür sonucunu etkilememektedir (3).

T. vaginalis'in tanı yöntemleriyle ilgili yapılan çalışmalarda; Belek (2), direkt incelemeye %3,4 oranında, kültür metoduyla %3,8 oranında pozitiflik saptamıştır.

1998 yılında Doğan (7), vajinitlerde *T. vaginalis* görülme sıklığını araştırdıkları çalışmada, 711 hastadan aldıkları vajinal akıntı örneğinin mikrobiyolojik ve parazitolojik yönden incelenmesi sonucunda örneklerin 67'sinde (%9,4) *T. vaginalis* tespit etmiştir. *T. vaginalis* varlığı açısından olguları yaş grup-

larına göre değerlendirdiklerinde, 20-40 yaşlarında belirgin bir artışın varlığını gözlemlemişlerdir. Olguları klinik bulgulara göre değerlendirdiklerinde akıntı, kaşıntı ve vajinal erozyonu olanlarda daha fazla parazite rastlandığını tespit etmişlerdir .

Yücel (15), 1998 yılında *T. vaginalis* tanısında direkt inceleme ve kültür sonuçlarını karşılaştırmak amacıyla Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Kadın Doğum polikliniğinde yaptıkları çalışmada, 592 vajina akıntısı örneğinin 20'sinde (%3,4) direkt incelemeyle *T. vaginalis* bulunduğunu belirlemişler, bunlardan 19'unu (%3,2) CPLM besiyerinde yapılan kültürde üretmişlerdir. Mikroskop ve kültür incelemeleri arasında istatistiksel olarak fark bulamamışlardır.

Kilimcioğlu (10), 1998 yılında mikroskopi ve kültür sonuçlarını karşılaştırmak amacıyla Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi Kadın Doğum polikliniğine akıntı, kaşıntı, yanma gibi şikayetlerle başvuran 300 hastadan alınan örneklerin 25'inde (%8,3) çeşitli yöntemlerle *T. vaginalis*'e rastlanmışlardır. Bunların 20'sini (%80) boyalı bakıda, 21'ini (%84) direkt bakıda, 25'ini (%100) ise kültürde tespit etmişlerdir .

Saygı ve ark (14), 217 örnekle yaptıkları çalışmada direkt mikroskopi ile 6 (%2,9), kültürde 11(%5,1) pozitif olgu saptadığını bildirmişlerdir. Aynı araştırmacılar (13), 1143 örnekte direkt mikroskopi ile 28 (%2,4), hazır satılan Kupferberg besiyeri ile 48(%3,4) pozitif olgu bildirmişlerdir.

Ankara'da yapılan bir çalışmada Akarsu (1), 114 hastanın vajinal akıntı örneğini incelemiş ve 8 (%7) hastada parazite rastlamıştır.

Manisa'da yapılan bir çalışmada Östan (12), direkt bakı ve kültür yöntemlerinin her ikisiyle, 233 vajinitli hastanın 11'inde (%4,7) *T. vaginalis* saptamışlardır. Çulha ve ark (5), Hatay'da yaptıkları çalışmada 275 vajinal akıntı örneği incelemiş ve 6(%2,18) oranında *T. vaginalis*'e rastlamışlardır.

Daldal (6), Malatya'da yaptığı çalışmada, konsomatris olarak çalışan 33 kadında *T. vaginalis* insidansını araştırmış, 14 olguda (%42,4) *T. vaginalis* bulmuştur. Malatya'da yapılan en son araştırmada vajinal akıntı şikayeti ile başvuran 675 kadından alınan örnekler Giemsa ve kültür yöntemleri uygulanması ile 55 (%8,1) inde parazit saptanmıştır. Bizim poliklinik ortamında yaptığımız çalışmada ise, 61 hastanın 2'sinde (%3,2) *T. vaginalis* tespit edildi. Elde ettiğimiz bu oran Türkiye'de yapılan çalışmaların oranlarına oldukça yakındır. Sonuç olarak;

1. *T. vaginalis* enfeksiyonlarının klinik tanısı zordur. Tanıda direkt mikroskobik inceleme ve kültür önemli yer tutmaktadır.
2. Toplumda semptomsuz enfeksiyonlu kişilerin varlığı da göz önüne alınarak jinekoloji polikliniğine herhangi bir şikayetle gelen kadınlarda *T. vaginalis* açısından da gerekli incelemeler yapılmalıdır.
3. Kadın Doğum polikliniğine başvuran hastalara cinsel hijyenin önemi anlatılmalıdır.

KAYNAKLAR

1. **Aral Akarsu G**, 2006. Nonspesifik vaginal akıntı şikayeti olan poliklinik hastalarında *T. vaginalis* araştırılması. *T Parazitol Derg*, 30(1): 19-21.
2. **Belek AS, Tunçkanat F**. 1993. Jinekoloji polikliniğine başvuran kadınlarda *T. vaginalis* araştırılması. *Mikrobiol Bült*, 27: 357-363.
3. **Bickley LS, Krisher KK, Punsalang A, Truper MA, Reichman RC, Menegus MA**. 1989. Comparison of direct fluorescent antibody, acridine orange, wet mounth, and culture for detection of *Trichomonas vaginalis* in women attending a public sexually transmitted diseases clinic. *Sex Transm Dis*, 16: 127-131.
4. **Burch TA, Rees CW, Reardon L**. 1995. Diagnosis of *Trichomonas vaginalis* vaginitis. *Am J Obst Gynec*, 77(2):309-313.
5. **Çulha G, Hakverdi AU, Zeteroğlu Ş, Duran N**, 2006. Vajinal akıntı ve kaşıntı şikayeti olan kadınlarda *Trichomonas vaginalis* yaygınlığının araştırılması. *T Parazitol Derg*, 30(1): 16-18.
6. **Daldal N, Karaman Ü, Atambay M**, 2002: Malatya'da Kon-somatris Olarak Çalışan Kadınlarda *T. vaginalis* İnsidansı. *İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 9(1):21-24.
7. **Doğan N, Akgün N**, 1998. Vajinitlerde *T. vaginalis* görülme sıklığı. *T. Parazitol Derg*, 22(1): 11-15.
8. **Girginkardeşler N, Kilimcioğlu A, Balcıoğlu İ, Değerli K, Özbilgin A**. 1997. Modifiye Tioglukolat besiyerinin *Trichomonas vaginalis* kültüründe kullanılması. *T Parazitol Derg*, 21(4):363-365.
9. **Karaman Ü, Atambay M, Yazar S, Daldal N**, 2006. Kadınlarda *Trichomonas vaginalis* 'in çeşitli sosyal değişkenler açısından yaygınlığının incelenmesi (Malatya ili örneği). *T Parazitol Derg*, 30(1): 11-15.
10. **Kilimcioğlu A, Laçın S, Girginkardeşler N, Değerli K, Özbilgin A**. 1998. Trichomoniasis tanısında direkt mikroskopi ve kültür yöntemlerinden Diamond, Thioglucolate, TYM, CPLM besiyerlerinin karşılaştırılması. *T Parazitol Derg*, 22(3):239-242.
11. **Markell EK, John DT, Krotoski WA**. 1999. *Medical Parasitology*. 8th ed. WB Saunders Company. USA 252.
12. **Östan İ, Sözen U, Limoncu ME, Kilimcioğlu A, Özbilgin A**: Manisa'da Vajinal Akıntılı Kadınlarda *T. vaginalis* Sıklığı. *T Parazitol Derg*, 2005:29(1):7-9.
13. **Saygı G, Yıldırım A, Yılmaz MN, Akdemir Ö**. 1980. Vajinal akıntı örneklerinden soyutlanan *Trichomonas vaginalis* ve diğer mikroorganizmalar üzerinde araştırmalar. 1. Hastane Olguları. *T Parazitol Derg*, 1-2: 91-102.
14. **Saygı G, Pirgun N, Tuna S**, 1980. Vajinal akıntı örneklerinden soyutlanan *Trichomonas vaginalis* ve diğer mikroorganizmalar üzerinde araştırmalar. 3. Özel muayenehane olguları. *T Parazitol Derg*, 3 (1-2): 119-123.
15. **Yücel A, Polat E, Çepni İ, Öztaş Ö, Kayım H, Tırak Ç, Balta-lı N**. 1998. Poliklinik hastalarıyla hayat kadınlarından alınan vajinal akıntısı örneklerinde *Trichomonas vaginalis*'in mikroskopta ve kültürdeki incelenmesinden çıkan sonuçlar. *T Parazitol Derg*, 22(2):129-132.